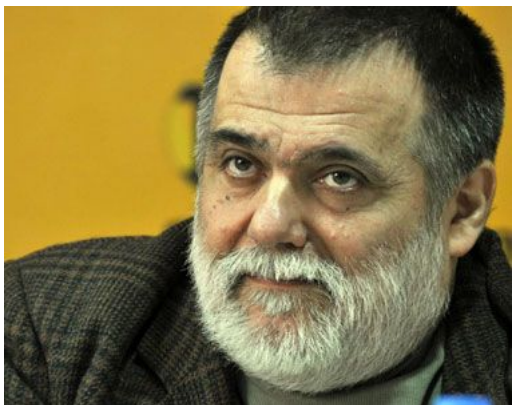

[Поводом текста „Има ли Добрица Ћосић право на слободу говора”, „Политика”, 8. јануара](#)

Проблем је како структурирано одговорити на галиматијас који је Маринко Вучинић потписао као свој одговор на мој текст „Сејао ветар, пожњео олују”. М. Вучинић се заправо мало бави оним што сам написао а много више мојом маленкошћу као јавном личношћу и оним чега у мом тексту нема.

За почетак, одговорићу на верујем реторичко питање које он поставља у наслову свог текста „Има ли Добрица Ћосић право на слободу говора?” Наравно да Добрица Ћосић има право на слободу говора! Ми нисмо сагласни око тога да слободу говора имају и сви они који критикују његове ставове. Иначе, мој текст се слободом говора уопште није бавио. Писан је с намером да се шира јавност упозна са ставовима обе стране овог дијалога а пре свега с одговорима, цитираћу М. Вучинића, „које су написали ојађени студенти ... у отпору ретроградним и националистичким ставовима Добрице Ћосића”.

М. Вучинић исправно сагледава дубину разлика и ваљда отуд дели моју тврдњу, коју сам изнео у „Србија разговара”, да је „теза о политичком помирењу прве и друге Србије послужила само у једнократне политичке сврхе”. Ћорђе Вукадиновић тада, а очигледно ни М. Вучинић сада, нису прихватили и други део мог исказа да „до правог помирења неће доћи док се питање одговорности Србије за ратове деведесетих не сагледа у свој својој сложености”. По мом али и по мишљењу студената који су се огласили, та одговорност укључује и Добрицу Ћосића не само као председника тадашње СРЈ већ пре свега као човека који је својим књигама и текстовима директно утицао на ратну политику која се водила, а ево, сада писмима жели да утиче и на будуће политике. Јесмо једнаки у праву на слободу говора али утицај онога што говоримо па самим тим и одговорност за изговорено нису једнаке. Реакција студената била је жестока јер су озбиљно схватили могућности да се поново неко у Србији поведе а потом и правда Ћосићевим идејама. И

није овде реч ни о каквом „немилосрдном идеолошком и политичком лапоту”. Довољна би била лустрација.

М. Вучинић ми замера да се у нашој јавности јављам у „двострукој грађанско-политичкој улози”! Зашто би једно искључивало друго? Или још тачније – да ли је један од разлога неповерења јавности према људима из политике последица чињенице да они заборављају своју грађанску улогу? Ја опет мислим да се М. Вучинићу „јављам” искључиво у једном својству – као Миљенко Дерета. Нико, па ни ја, нема монопол на „заступање грађанске Србије”. Једини монопол који имам је на сопствене идеје и ставове. Износим их на „тржиште” па ко хоће, нек изволи. Зато сам и поздравио чињеницу да су то „тржиште идеја” обогатили неки нови, млади и образовани људи, који дубоко промишљају и врло прецизно артикулишу своје ставове. За мене је очекивано да су ти ставови у сваком погледу у супротности са ставовима Д. Ћосића који сам себе описује као „човека прошлог а не овог века”. Свакоме је јасно, осим М. Вучинићу, да овом, самосвесном и самосталном делу генерације, за разлику од оних који траже директиве од Д. Ћосића, није потребан нико, а најмање ја, као „предводник, идеолошки заступник и тумач”.

Али М. Вучинић је заправо отворио актуелно питање: Шта бива са нечијом прошлошћу кад рецимо постане министар, председник или као ја – посланик? Темељно „прекомпоновање” биографија? Не пристајем. Оснивање Грађанских иницијатива се десило и ја то нити могу да променим нити желим да избришем из свог живота.

И да! Мислим да је изузетно важно да се ови млади људи нису устручавали да говоре с позиције левице која је у Србији озбиљно компромитована. Тај простор који драматично зјапи празан треба што пре попунити, ако ни због чега другог оно да буде противтежа „најезди клерофашизма и доминацији национализма у Србији као владајућој идеологији која се нарочито укоренила у новим генерацијама”!

М. Вучинић ми замера што у тексту не осуђујем „говор мржње Биљане Србљановић”. Да пажљивије прати „медије друге Србије” знао би да већ неколико година говорим против језика којим се служе неки од „другосрбијанаца” па и госпођа Србљановић. Нажалост, без много успеха.

У тексту М. Вучинића, не случајно, нема цитата Марка Симоновића, докторанда у Утрехту, или зато што је у „поодмаклом стадијуму бикултуралности”, или зато што

Пише: Миљенко Дерета
петак, 11 јануар 2013 16:14

предлаже конкретне потезе које, у циљу „искоришћавања знања” а не „жртвовања”, треба учинити: „најбоље што Србија може учинити за своје односе са интелектуалном дијаспором јесте улазак у Европску унију” и друго, „задатак државе је пре свега уклањање огромне баријере између србијанских универзитета и универзитета у иностранству”. То је суштина разлике са смерницама које нуди Добрица Ћосић. Зато мислим да је од одбране лика и дела било ког „националног великана” много важније да се јавност упозна с идејама ових студената које могу донети конкретни бољитак свима у Србији. Укључујући и М. Вучинића.

Миљенко Дерета, оснивач Грађанских иницијатива

(Политика)